

Datum: 11.3.2021.

Broj: 02-06-837

Svim medijima, dostavlja se

U godini pandemije najviše prijava korupcije za državnu upravu, pravosuđe i zdravstvo

Banja Luka, 11.3.2021. - Tokom prošle godine najveći broj prijava korupcije koji je stigao na adresu Centra za pružanje pravne pomoći Transparency International u BiH (TI BiH) odnosio se na sektore državne uprave, pravosuđa i zdravstva. Na besplatnu liniju za prijavu korupcije primljeno je 1.985 poziva građana, a od ukupno 240 slučajeva korupcije u kojima je TI BiH postupao, 100 se odnosilo na državnu upravu. Građani su najčešće ukazivali na nepravilnosti u postupcima zapošljavanja, nepostupanje inspekcijskih organa, ali i na kršenje propisa o zaštiti ličnih podataka.

Veliki dio žalbi na sektor pravosuđa odnosi se na dužinu trajanja sudskih postupaka, a primijetno je da se građani i dalje u velikom broju žale na neprimjereno ponašanje nosilaca pravosudnih funkcija. Tako je, na primjer, TI BiH podnio disciplinske pritužbe protiv sudija Okružnog suda u Banjaluci zbog propusta u predmetu aktivista grupe „Pravda za Davida“ koji su pokrenuli postupak za zaštitu Ustavom jamčenih prava usljed policijske represije. Predmet hitnog karaktera je trajao više od šest mjeseci, a sudije nisu dopustile stranci pristup predmetu nakon što su donijeli odluku. Takođe, glavni tužilac Kantonalnog Tužilaštva Tuzlanskog kantona javno je opomenut nakon pritužbe TI BiH jer je iznajmljivao poslovne prostore advokatima.

U godini izbijanja pandemije i zdravstvene krize bez presedana, povećan je broj prijava na sektor zdravstva, a dobar dio njih odnosio se na sporne nabavke medicinske opreme, kao i sumnje u nepoštene prakse zapošljavanja u zdravstvenim ustanovama.

Zabilježen je i veliki broj prijava u oblasti obrazovanja, posebno roditelja koji su sumnjali na partijsko zapošljavanje nastavnog kadra. Značajno je istaći i da je nakon prijave TI BiH protiv Srđana Amidžića i Borisa Jerinića, zbog zloupotrebe djece za političku promociju reagovao Ombudsman za djecu RS koji je u preporuci Ministarstvu prosvjete i kulture RS konstatovao je da je ovo ministarstvo propustilo da sprovede postupak nadzora u vaspitno-obrazovnim ustanovama. Takođe, nakon postupanja TI BiH, Ombudsman za ljudska prava BiH naložio je Vladi RS da privatnim vrtićima iz Banjaluke omogući korišćenje prava novčanu pomoć jer su bili diskriminirani zbog tvrdnje gradske uprave da im nije bio zabranjen rad.

TI BiH je u 2020. godini tužio 19 institucija jer nisu dostavili informacije koje su zahtijevane na osnovu Zakona o slobodi pristupa informacijama, a dobio je čak 16 upravnih sporova po tužbama iz ranijih godina. TI BiH je pred Sudom BiH dobio spor protiv Tužilaštva BiH jer su

odbijali dostaviti informaciju o broju presigniranih predmeta u 2018. i prvoj polovini 2019. godine. Tužilaštvo BiH je prvo tvrdilo da ne posjeduje ove informacije, ali je Sud BiH u presudi zaključio da je nesporno da ih posjeduju i da se takve informacije moraju ustupiti jednoj organizaciji u čijem je mandatu borba protiv korupcije i koja ima ulogu „društvenog čuvara“. Presignacije su značajan koruptivni rizik jer omogućuju glavnim tužiocima da na bitnim predmetima postave njima podobne tužioce.

Posebno zabrinjava povećani broj prijavi građana koje se odnose na u oblast građevinarstva i urbanizma gdje često vlasnici parcela koji se graniče sa nelegalno sagrađenim objektima vode dugogodišnje pravne borbe protiv bespravne gradnje. Obrazac je u svim predmetima sličan i obično bi prvo urbanističko-građevinski inspektori odbijali izaći odmah na teren po prijavi zainteresovanih građana, a onda im u nekim slučajevima ne bi dopustili ni da učestvuju u samom postupku.

TI BIH još od 2003. godine pruža pravnu pomoć građanima koji se bore protiv korupcije a do danas se preko 20.000 građana obratilo TI BIH-u, uglavnom putem prepoznatljivog broja **0800 55-555**.